

# Hallituksen esitys LVM:n lainsäädännön väliaikaisista muutoksista poikkeusoloissa

Liikenne- ja viestintävaliokunta 6.5.2020

Hallitusneuvos Rita Linna ja lainsäädäntöjohtaja Silja Ruokola

# Muutosehdotusten tausta

- Aloite muutoksiin tullut kansalaisilta sekä toimialan yrityksiltä, järjestöiltä ja viranomaisilta
- Tarve saada väliaikaisia muutoksia liikennealan lainsäädäntöön
  - Helpotetaan kansalaisten ja yritysten toimintaa poikkeusoloissa
  - Turvataan kuljetusten jatkuvuus
- Taustalla COVID-19-tartuntatautiepidemian aiheuttamat poikkeusolot ja liikkumista koskevat rajoitukset
  - Ikääntyneiden yli 70-vuotiaiden ja riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden suojaaminen
  - Kansainvälisessä meriliikenteessä toimivien liikkumisen rajoitukset ulkomailla
- Esitys sisältää lähinnä määräaikoihin ja toimitettaviin asiakirjoihin liittyviä muutoksia tie- ja rautatieliikennettä sekä merenkulkua koskeviin säädöksiin
- Komissio on suhtautunut myönteisesti määräaikojen jatkamiseen ja muutkin EU-jäsenmaat ovat toteuttaneet joustoja

# Ajokorttilaki (386/2011) 20 §, 27 §, 89 § ja 112 §

- **Lääkärintodistuksen** toimittamista saa myöhentää 31.10.2020 saakka
  - Lääkärintodistus esitettävä viimeistään 5 kuukauden kuluessa ajokortin tai luvan uudistamisesta tai velvoitteen alkamisesta
  - Henkilöautojen ym. kevyiden ajoneuvojen 70 vuotta täyttänyt kuljettajan ajokortin uudistaminen
  - Raskaampien ajoneuvojen yli 45 vuotiaiden kuljettajien ajokortin uudistaminen
  - Liikenneopettajaluvan uudistaminen
  - Ulkomaiset Suomessa asuvat ajokortin haltijat
- Tavoitteena riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden suojaaminen ja terveydenhuollon kuormituksen vähentäminen

# Alusrekisterilaki (512/1993) 20 a §

- Muutos koskee 20 §:ssä tarkoitettua alkuperäistä tai julkisen notaarin oikeaksi todistamaa **saantoasiakirjaa**
- Tarpeellisena selvityksenä oman saannon laillisuudesta voisi esittää jäljennöksen alkuperäisestä saantoasiakirjasta
  - Esimerkiksi kopio asiakirjasta sähköpostin liitteenä
- Muutos olisi voimassa 31.10.2020 saakka, minkä jälkeen alkuperäinen asiakirja on toimitettava jälkikäteen rekisteriviranomaiselle tarkastettavaksi
- Tavoitteena on turvata merikuljetusten jatkuvuus: varmistamalla alusten rekisteröinti sekä omistusoikeuden kirjaaminen alukset pysyvät liikenteessä



# Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta (485/2004) 4 a §

- Liikenne- ja viestintävirasto katsastaa alukset sekä antaa todistuskirjat (4 §)
- Muutos (4 a §) mahdollistaa **hyväksytyn luokituslaitoksen** tekemän **aluksen turvatarkastuksen**
  - Liikenne- ja viestintävirasto voisi valtuuttaa hyväksymänsä luokituslaitoksen tekemään turvatoimiasetuksessa tarkoitettu aluksen turvatarkastus ja antamaan tarkastetulle alukselle kansainvälinen turvatodistus
  - Luokituslaitoksen työntekijään sovelletaan tässä tehtävässä rikosoikeudellista virkavastuuta sekä vahingonkorvausvastuuta
  - Muutos on määräaikainen ja voimassa 31.12.2020 saakka
- Matkustamis- ja liikkumisrajoitusten takia Liikenne- ja viestintäviraston virkamiesten on hankala matkustaa ulkomailla sijaitsevien tarkastettavien alusten luokse
- Tavoitteena on turvata merikuljetusten jatkuvuus

# Laki laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta (1687/2009) 13 § uusi 4 mom.

- Mahdollisuus myöntää **erivapauksia** myös **aluksella vaadittavista lisäpätevyyksistä** (kuten nykyisin kansi- ja konepäällystön pätevyyskirjoista)
  - Pakottavien syiden vaatimus
  - Ehtona myös, ettei aiheuttavan vaaraa ihmishengelle, omaisuudelle tai ympäristölle
  - Erivapaus voidaan myöntää 16.3.–31.10.2020 välisenä aikana, ja se on voimassa enintään 30.4.2021 asti
- Tavoitteena on varmistaa alusten riittävä miehitys ja turvata merikuljetusten jatkuvuus

# Laki liikenteen palveluista (320/2017) 26 § ja 28 a §

- 26 §:ään uusi 3 momentti
  - **Taksinkuljettajan ajo-oikeuden** uudistamisen hakeminen 16.3.-31.10.2020 välisenä aikana
  - Hakija saa toimittaa tarvittavan lääkärintodistuksen 6 kuukauden kuluessa ajo-oikeuden uudistamisesta
- Uusi 28 a §
  - **Kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyyden** voimassaolon jatkuminen
    - Jos pätevyyden voimassaolo päättyy 16.3.-31.10.2020 välisenä aikana
    - Voimassaolo jatkuu 31.10.2020 saakka ilman 34 §:n jatkokoulutuksen suorittamista
- Turvataan kuljettajien riittävyys ja kuljetusten jatkuminen

# Laki liikenteen palveluista (320/2017) 74 § ja 78 §

- Rautatieliikennettä koskevat muutokset
- 74 §:ään uusi 6 momentti
  - **Rautatieliikenteen kuljettajan lupakirjan** voimassa pitämisen edellytyksenä olevan lääkärintodistuksen toimittamiselle 6 kuukauden lisäaika, jos se olisi pitänyt toimittaa 16.3.-31.10.2020 välisenä aikana
  - Muutosta ei kuitenkaan sovelleta henkilöön, jolta rautatielääkäri on erikseen edellyttänyt säännönmukaista useammin tehtäviä lääkärintarkastuksia
- 78 §:ään uusi 3 momentti
  - Rautatieliikenteen kuljettajan **lisätodistuksen** voimassa pitämisen edellytyksenä olevien näyttöjen toimittamiselle 6 kuukauden lisäaika, jos näytöt olisi pitänyt toimittaa 16.3.-31.10.2020 välisenä aikana
- Turvataan rautatieliikenteen kuljettajien riittävyys ja kuljetusten jatkuvuus



# Laki liikenteen palveluista (320/2017) 109 a §

- **Laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolon jatkuminen**
  - Merenkulun ammattipätevyyttä osoittavien pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolon pidentäminen
    - Jos voimassaolo päättyy 16.3.–31.10.2020 välisenä aikana, pidentyy automaattisesti 6 kuukautta viimeisestä voimassaolopäivästä
    - Näin uusittu pätevyyskirja tai lisäpätevyystodistus on voimassa enintään 30.4.2021 asti
- Tavoitteena on turvata merikuljetusten jatkuvuus tilanteessa, jossa muodollisesti pätevistä henkilöstöstä olisi puutetta eikä miehistönvaihtoja pystyttäisi liikkumisrajoitusten takia tekemään

# Laki liikenteen palveluista (320/2017) 179 §

- 179 §:ään uusi 5 momentti
  - Tieliikenteessä ja rautatieliikenteessä **joukkoliikenteen aikataulu- ja reittimuutokset**
  - Henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan on ilmoitettava 16.3.-31.10.2020 välisenä aikana palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään 5 päivää ennen suunnitelman toteuttamista
  - Voimassa 31.10.2020 saakka
- Muutos antaa toimijoille mahdollisuuden reagoida matkustajamäärien muutoksiin ja sopeuttaa liiketoimintaa epidemiatilanteen ja liikkumisrajoitusten mukaisesti
- Palvelun supistaminen ja sen lisääminen

# Luotsauslaki (940/2003) 21 a §

- Uusia luotsauksen henkilölupia myönnettäessä sallittaisiin **koeluotsauksen siirtyminen** myöhempään ajankohtaan
  - Edellytyksenä, että luotsauslaissa ja Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä linjaluotsinkirjan ja luotsin ohjauskirjan saamiselle asetetut muut vaatimukset täyttyvät
  - Ilman koeluotsausta myönnetty ohjauskirja tai linjaluotsinkirja olisi voimassa 6 kuukautta ja enintään 30.4.2021 saakka
- **Luotsin ohjauskirjojen, linjaluotsinkirjojen ja erivapauksien** voimassaoloajan pidentäminen
  - Jos voimassaoloaika päättyy 16.3.–31.10.2020 välillä
  - 6 kk automaattinen pidennys alkuperäisestä viimeisestä voimassaolopäivästä
  - Pidennykset olisivat voimassa enintään 30.4.2021 sakka
- Tavoitteena luotsien riittävyyden ja meriliikenteen jatkuvuuden turvaaminen

# Arvioidut vaikutukset 1/2

## Yhteiskunnalliset vaikutukset

- Esitykset vähentävät riskiryhmien tarvetta liikkua ja asioida toisten ihmisten kanssa
- Muutokset vähentävät terveystarkastuksista aiheutuvaa terveydenhuollon kuormittumista
- Esitykset turvaavat yhteiskunnan kannalta välttämättömien meri-, tie- ja rautatiekuljetusten jatkuvuutta

## Vaikutukset viranomaisten toimintaan

- Muutokset siirtävät Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviä ja maksullisista suoritteista saatavia tuloja poikkeusolojen jälkeiseen aikaan
- Lääkärintodistukset toimitetaan poikkeusten ajan poliisille eikä rekisteriviranomaiselle

## Vaikutukset liikenneturvallisuuteen

- Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen johtuen mm. esitettyjen poikkeusten lyhyestä kestosta



# Arvioidut vaikutukset 2/2

## Vaikutukset yrityksiin ja työntekijöihin

- Muutokset turvaavat yritystoiminnan ja ammatinharjoittamisen jatkuvuutta poikkeusoloissa etenkin meri-, rautatie- ja taksiliikenteessä sekä maanteiden tavarankuljetuksissa
- Esitys mahdollistaa joukkoliikennepalveluja tarjoaville toimijoille aikataulu- ja reittimuutokset sekä vuorojen perumisen tai aloittamisen nykyistä merkittävästi nopeammin ja siten vähentää koronaepidemiasta aiheutuvia taloudellisia tappioita
- Ehdotetut lakimuutokset keventävät työntekijöiden, yrittäjien ja yritysten hallinnollista taakkaa poikkeusolojen aikana

## Vaikutusten seuranta

- Traficom seuraa poikkeusten toteutumista ja vaikutuksia

# Lausuntopalaute

- Lausuntoja saatiin lyhyessä ajassa 36 kpl
- Kuulemistilaisuuteen 16.4.2020 osallistui yli 40 ulkopuolista tahoa
- Ehdotuksia tuettiin ja kannatettiin laajasti koskien lääkärintodistuksia, ammattipätevyyksien pidentämistä, tietyistä merenkulun ammattipätevyyksiä koskevista vaatimuksista poikkeamista ja joukkoliikenteen aikatauluista ilmoittamista
- Vain määräaikaishatsastuksia koskevaan poikkeussääntelyyn suhtauduttiin lähes yksinomaan kielteisesti
  - Ehdotuksia pidettiin ylimitoitettuina, taloudellisia ongelmia aiheuttavina ja liikenneturvallisuutta vaarantavina
  - Esitys ajoneuvolain väliaikaisesta muuttamisesta jätettiin pois hallituksen esityksestä

# Tiedot hankkeen etenemisestä hankeikkunassa

Säädösvalmisteluhanke:

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM019:00/2020>